

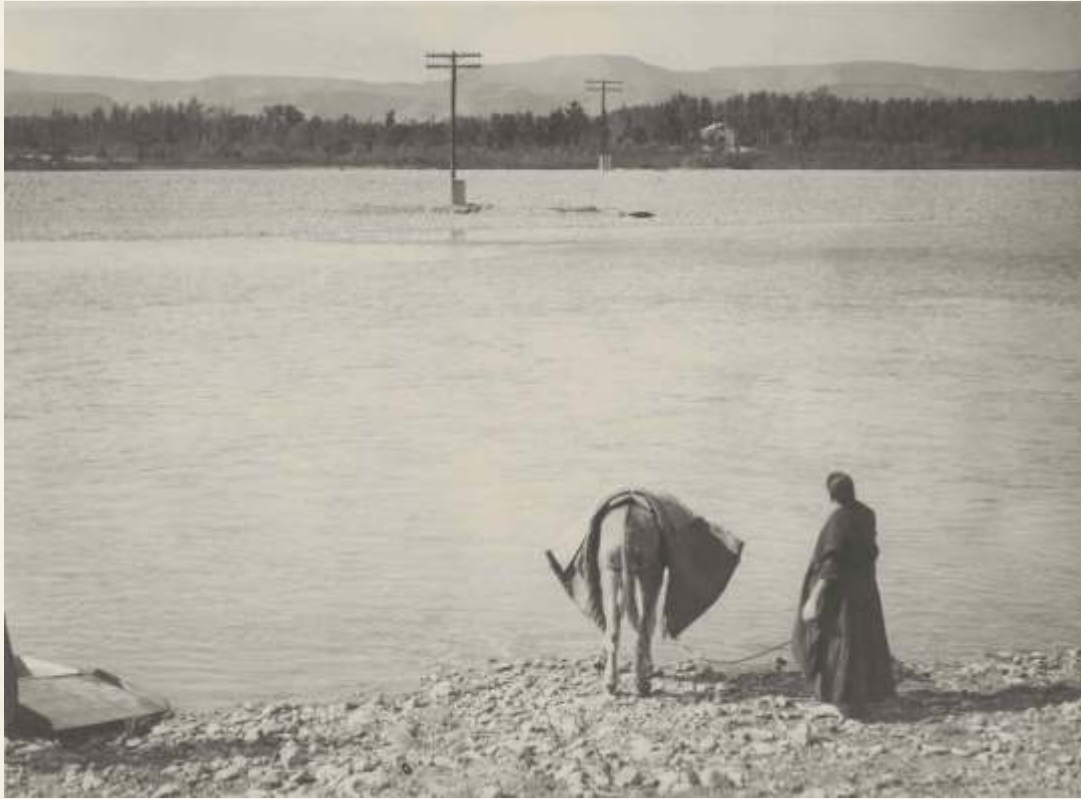
EVOCACIONS I EVOLUCIÓ DE FRAGA

L'expansió de la xarxa telefònica és una de les més grans fites de la història de la modernització de la societat espanyola. La data clau és 1924, quan la recentment creada Companyia Telefònica Nacional d'Espanya, sota els auspicis de el Govern de Primo de Rivera, va unificar les diverses concessions que fins en aquell moment havien vingut operant

Paco Tejero Costa

Capítol III
L'Arribada del Telèfon (1)

(Fraga, 1926. Vista del riu Cinca des de les Estressanes)

L'expansió de la xarxa telefònica és una de les més grans fites de la història de la modernització de la societat espanyola. La data clau és 1924, quan la recentment creada Companyia Telefònica Nacional d'Espanya, sota els auspicis de el Govern de Primo de Rivera, va unificar les diverses concessions que fins en aquell moment havien vingut operant, deficientment, i va assumir una formidable empresa de construcció de centrals, traçat de línies i formació d'empleats que abastaria tot el territori nacional. També els responsables de la Companyia van encarregar als cinc millors fotògrafs de l'època que documentessen tot el procés; una decisió que, gairebé un segle després, no podem sinó agrair.

Concretament, el fotograma de dalt forma part del fons, des de 2005 digitalitzat i divulgat, de la Fundación Telefónica de España, compost per més de 12.000 fotografies que inclouen imatges realitzades des de 1924 fins a començaments dels anys trenta, període de l'expansió de la xarxa de telèfons per la nostra nació. El bloc referit al terme municipal de Fraga en conté 16, realitzades per dos afamats fotògrafs: el català Josep GASPÀ SERRA i el madrileny Luís RAMÓN MARÍN (1).

La va fer Josep Gaspar (1892-1970) i reflecteix fidelment l'avanç que va suposar l'arribada del servei telefònic a les ciutats espanyoles, les dificultats orogràfiques que va tindre que salvar i l'interès amb què el van rebre els seus habitants.

Com el lector haurà pogut observar, la línia telefònica Saragossa-Barcelona travessava el riu Cinca, al seu pas per Fraga, a l'altura de les Estressanes, en el marge esquerre i de la caseta del sobrestant que Obres Públiques tenia a l'Estacada, en el dret. Una dona pagesa fragatina observa amb curiositat "els arbres del progrés".

www.pontdeferro.es

Amb data 10 de desembre de 1926, La Vanguardia portava entre les seues pàgines la següent notícia elaborada pel seu corresponsal de Lleida (2):

“En la vecina ciudad de Fraga se ha celebrado hoy, con gran entusiasmo, la inauguración del Centro Telefónico Urbano, instalado por la Compañía Telefónica Nacional de España.”

Esta central telefónica va ser emplaçada al segon pis de l'actual casa núm. 18 de la Plaça Espanya. Se va equipar amb una central manual dotada amb un quadre capaç d'atendre 50 telèfons. Allí estarà fins l'any 1952 (3). L'atenció correrà a càrrec, primerament de les germanes María i Carmen Vera Cuadrado i després de l'entrada de les forces nacionals a Fraga, de María Satorres Palau (4).

(Fraga, 2019. Actual edifici Plaça Espanya, 18)

Font documental: (1) Fundación Telefónica de España. (2) Hemeroteca La Vanguardia . (3) Arxiu Històric Municipal de Fraga. (4) Fogaril i Calaixera nº 0

Font fotogràfica: FUNDACIÓN TELEFÓNICA de España. TEJERO COSTA, P. Col·lecció particular.

